

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEÎ TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulŭ 11.

SIBIIŪ, 15 NOVEMBRE 1891.

Anulŭ XXII.

ACADEMIA ROMÂNĂ. *)

Décă din bunăvoința D-vóstre îmi permitŭ a Vě întreținea pentru câteva momente cu unŭ raportŭ asupra *Academiei române*, la acésta mă îndémnă dóuě împregiurări. Una de natură generală, cređéndŭ adecă a fi de interesŭ pentru orŭ-ce Românŭ, ca sě cunóscă ceva măi de aprópe *cea măi înaltă instituțiune culturală* a neamului seu, focarulŭ, care revarsă lumina și căldura sciinței asupra tuturorŭ părțilorŭ poporului românŭ, atâtŭ de numerosŭ, atâtŭ de respânditŭ, atâtŭ de iubitorŭ și capabilŭ de cultură. Ear alta specială, fiindŭ și Asociațiunea nóstră transilvană pentru literatura română și cultura poporului românŭ o instituțiune de asemenea natură culturală, ca și Academia română, carea a serbatŭ în ȓilele trecute iubileulŭ de 25 anŭ ai vieței sale. Da, pe lângă tótă marea diferință a pozițiunei, a cercului de activitate și a mijlócilorŭ, de carŭ dispunŭ ele, este totuși între dênsele o afinitate spirituală, carea trebuie sě stimuleze și sě însuflețéscă și modesta nóstră Asociațiune la lucrare neobosită. La rădicarea unŭ mare edificiu chiarŭ și numai adunătorulŭ materialului este unŭ factorŭ însemnatŭ.

Căci precum este o mângăiere pentru noi Româniŭ de dincóce, că abstrăgéndŭ dela casurŭ singuratice, primele împulse ale culturéi nóstre moderne s'au datŭ de aici dintre noi, — pentrucă ai noștri măi de aprópe au fostŭ Clain și Șincai,

*) Disertațiune, cetită în adunarea generală a Asociațiunei transilvane, ținută în Hațegŭ la 4/16 Augustŭ a. c.

Maiorū și Lazarū și conlucrătorii lorū, — așa cu mângăiere constatămū, că și timpul înființării Asociațiunei nōstre, anii 1860—1861, este aprōpe coincidentū cu timpulū întemeiării *Societății literare române*, anulū 1866, care societate apoi la 1867 s'a consolidatū ca *societate academică română*, ear la anulū 1879 s'a avētatū la rangulū de *Academiă română*.

Maī departe, precum Asociațiunea nōstră, așa și Societatea academică este în începuturile sale mică și modestă; și totū asemenea Asociațiunei și acēsta își are originea sa în isvorulū celū viu alū afirmării *romanității* nōstre, și în dorința de a propaga, susține și cultiva acestū simțemētū în inima poporului nostru. Și fiindcă ceea-ce unesce întregū poporulū românū de pe fața pământului, este în prima linie *limba*, pentru aceea atātū aici, cātū și dincolo *cultivarea limbei* a datū nascere nobilelorū însoțiri, de cari ne bucurămū astăzi noi aici, ear alți frați ai nostri fiă-carele în cerculū seu, și în fine toți dimpreună la sórele celū mare alū Academiei române. Ca și cândū toți Româniī de pretotindenī arū fi simțitū spontanē, fără impulsū din afară, că în limba nōstră viuēză și se manifestēză sufletulū celū mare alū poporului nostru!

I.

Precum aici la noi, așa și în România se putea observa pe la jumătatea secolului nostru între literații români o viuă mișcare pentru desvoltarea limbei, pentru statorirea unei ortografii comune, pentru aflarea unui modū de a vorbi și a scrie, care se țină contū de desvoltarea istorică a limbei prin însuși poporulū nostru, dar totdeodată sē facă capabilă limba de a exprime tōte noțiunile, cari în urma avēntului sciințelorū i se impuneaū de sinele și de și. Și așa pe cândū aici în Transilvania Metropoliții *Saguna* și *Suluțū* și toți bărbații nostri literați lucraū pentru înființarea acestei Asociațiunii, ear frații nostri din Ungaria propriă osteniaū a constitui Asociațiunea literară din Aradū, și totū asemenea și frații din Bucovina lucraū alături cu noi pentru cultura poporului, pe atunci și în România se făceaū seriōse pregătiri pentru întrunirea pu-

teriloră la o lucrare comună pe terenul limbii și literaturii. Atunci, la anul 1860, eată, ca însemnată de susă, momentul decisivă. Ună bărbatū iubitorū de cultură, *Evangeliū Zappa*, născutū în Epir, dar împământenitū în România, prin adresa sa dto 29 Septemvre 1860 face guvernului românū o donațiune de 5000 galbină „ca fondū — ȃice — pe vecii vecilorū pentru limba și literatura română a preaiubiților nostri frați și fii ai patriei mele adoptive“. Și totū asemenea donéză bunulū patriotū prin testamentulū seu dto 30 Novembre alū aceluiasī anū încă pe fiă-care anū câte 1000 galbină „pentru desvoltarea și regularea limbii române“. Ear Locotenența domnescă, la propunerea Ministrului de culte și instrucțiune publică (Ministru C. A. Rosetti, directorū generalū V. A. Urechie), după ascultarea consiliului de ministri, pe basa acestorū donațiunii și spre realizarea acestorū scopuri, decretéză la 1 Aprile 1866 unū regulamentū pentru formarea *Societăței literare române*.

Misiunea acestei Societăți, conformū dorinței donatorului, era :

- a) a determina ortografia limbii române;
- b) a elabora gramatica limbii române;
- c) a lucra dicționarulū limbii române.

Societății acesteia îndată dela începutū i s'a datū din partea Locotenenței domnesci (N. Haralambie și Generalū Goleseu) unū caracterū generalū naționalū; căci din cei 21 membri, cari aveaū sē constituie Societatea, 3 aveaū sē fiă din România de preste Milcov, 4 din România de dincóce de Milcov, 3 din Transilvania, 2 din Bănatū, 2 din Maramureș, 2 din Bucovina, 3 din Bassarabia și 2 din Macedonia. Eată în mugurū *Academia română!* Căci din acéstă societate literară se desvoltă la 1867 *Societatea academică română*, carea în aplausulū tuturorū Românilorū întrunī în Bucuresci pre cei mai distinși reprezentanți ai literaturii nóstre; ear din acéstă Societate academică română eată la 29 Martiū

1879 *Academia română*, suprema noastră autoritate literară, centrul și culmea nesuințelor noastre pe terenul cultural!

Cultivarea limbei a fostă devisa societăței academice; cultivarea limbei și cea dântăiū brazdă, trasă de dēnsa în ogorulū celū mănosū, ce avea sē-lū cultivate. Căci deși la constituirea sea ea se organisase, totū cam asemenea Asociațiunei noastre, pe o basă și mai largă decâtū Societatea literară, își pusese dreptū țintă „înaintarea literelorū și sciințelorū între Romāni“, și se împărțise, totū ca Asociațiunea noastră, în trei secțiuni, și anume:

- a) literară-filologică,
- b) istorico-archeologică și
- c) secțiunea sciințelorū naturale;

totuși primele ei lucrări în cursū de 10 ani aū fostū aprópe numai filologice. Și anume i se împunea în prima liniă *ceștiunea ortografiei*. Căci ca pre o haină străină, literațiū romāni încetū cu încetulū lăpēdaseră scrierea cu alfabetulū cirilicū, ce o împrumutaseră înaintași nostri prin secolulū XV. și XVI. dela Slavii vecini și coreligionari, și îmbrăcaseră limba de nou în vestmētulū cuvenit ei alū latinității; dar cu tóte acestea era mare diferență între scriitorii romāni, așa încatū mai se potea dice: căți scriitori, atâtea moduri de scriere. Totulū însă, ce se căștigase, era principiulū, *de a scrie limba română cu litere romane*, — unū rezultatū acesta, micū la părere, dar fórte mare în consecințele sale. Căci, după limbă în generalū, literei latine avemū sē-i mulțămimū, că lumea ne recunósce astăđi de ramū alū ginteī latine, alū ginteī, carea după cuvētulū nemoritorulū nostru poetū dela Mircesci „e reginā într'ale lumeī ginte mari“, și „pórtă'n frunte o stea divinā, lucindū prin timpii seculari“!

După eruditulū A. Treb. *Laurianū*, ca sē ne apropiāmū catū mai curēndū de timpulū presentū, — carele în „Tentamen criticum in originem, derivationem et formam linguae romanae in utraque Dacia vigentis, vulgo valachicae (Viena 1840) tinde a face cunoscută lumeī latinitatea limbei romāne, a fostū

cu deosebire *Timoteiū Cipariū*, ale cărui studii aprofundate au desgropat monumentele vechi ale limbei noastre și au așezat limba modernă pe temelile acelora. Cu dreptă cuvențt dar Cipariū s'a numit părintele filologiei române, și în privința ortografiei aprópe tótă inteligința română; și astfel și Asociațiunea noastră, a urmat direcțiunea dată de densuslū. Ear pe când în Transilvania ortografia acésta, numită etimologică, era aprópe generală, pe atunci în România lupta *Eliade Rădulescu* pentru o ortografiă și mai apropiată de limba latină și de limbile romanice nóue; și totū pe atunci *Aronū Pumnulū* în Bucovina căuta a face limba literaților mai accesibilă poporului, redându-i forme și terminațiuni vechi seū creându după analogia acelora altele nóue. Astfel societatea academică află trei direcțiuni seū școle principale: *scóla lui Cipariū*, *scóla lui Eliade* și *scóla lui Pumnulū*. Ceastă din urmă, precum se scie, a fost următa cu deosebire de frații din Bucovina și n'a potut prinde rădăcinī mai adânci, ear celelalte două stetură mai multū timpū una lângă alta, până când în fine Academia le întrunī în ortografia etimologico-fonetica, carea, fiă din convingere, fiă din acomodare, se primī în fine de toți literații români.

Încătū dar pentru ortografiă, și Societatea academică adoptase la 1867 după lungi discuțiuni, pe lângă unele modificări, cea propusă de Cipariū, recunoscutū de celū mai competentū pe acestū terenū, și o urmă în liniamente generale până la 1880. Caracteristica acestei ortografii, precum se scie, este lipsa de semne atât la vocalele, câtū și la consoanantele, cari se modifică prin recerinte fonetice, și substituirea acestorū semne prin anumite regule. Societatea academică adoptă acésta ortografiă ca una, ce părea că ține mijlocul între cea de totū latinisantă reprezentată prin *Eliade* și *Laurianū* — *Massimū* de o parte, și între cea fonetică și aprópe vulgarisantă a lui *Pumnulū* de altă parte. Dar în fine sistemulū *Ciparianū* sucumbe în sfnulū societăței fața cu sistemulū *Laurianū-Massimū*, carele se representă în *dictionarulū* lucratū de numiții cu

diligință de feră, avându colaboratori pre reposatulă *Iosifă Hodoș* și pre stimatulă președinte actuală ală Asociațiunei năstre *Georgiu Bariță*. Acestă dicționară, dedicată „memoriei fericitulă Evangeliă Zappa“, a fostă tipărită la 1871—1876 în două tomuri, la cari apoi ca ală treilea tomă se adause *Glossariulă*, cuprinđendă „vorbele din limba română, străine prin originea seă forma loră, precum și cele de origine înduiosă“.

Dar, precum cu dreptulă đice preameritatulă secretară generală ală Academiei *Dem. A. Sturdza* în raportulă seu iubilară asupra Academiei române ¹⁾, care raportă îlă avemă călăuză și la aceste espuneră, pe cândă în sinulă Societăței academice triumfă sistemulă de ortografie Lauriană-Massim, pe atuncă afară din societate, în opiniunea publică, triumfă altă curentă, străină de teoriile filologiloră disputanți.

„Singura rațiune de îngăduită în această materiă, đice T. Maiorescu ²⁾, este usulă poporului, care face lege și care și are totdeuna cauza lui binecuvântată și mai profundă, decâtă rațiunile filologiloră“. Și éráși: „În opoziție între formele gramaticale seă espresiile limbistice originale, priimate de ună numără mărginită de autoră, și între formele și espresiile obicnuite în dialectulă cultă ală poporului, limba poporului remăne totdeuna deasupra; și nu este esemplu în istoriă, ca vre-odată să se fi întemplată altfelă“. Da, poporulă însuși pare-că đise mesteriloră de limbă dela mésa verde cunoscutulă cuvântă din legenda sea:

Voă „nóuă meșteri mari,
Calfe de zidară,
Și Manole đece,
Care-ve și 'ntrece“,

stați pe locă, căci acestă *Manole* sum eă, eă însumă poporulă, carele facă limba mea, croindu-mă haina după trupă, ear nu ca voă, cari adeseori vreți să strimtorați trupulă după haină“ !

¹⁾ Raportă asupra activității Academiei române cu ocasiunea serbărei de XXV ani ală asistenței sale 1866—1891, de *Dem. A. Sturdza*, secretarulă generală. Bucuresc 1891.

²⁾ T. Maiorescu. Critice. Bucuresc, 874 p. 54 și 55.

Dela 1880 încóce societatea academică, crescută acum întru academiă, ținându contū de vocea poporului, se abătū dela ortografile de până aci, séu dór mai bine voiū ñice, le întrunī pre tóte în ortografia etimologico-fonetice, carea pēstrāndū originea cuvintelorū, adoptā și formele schimbate prin recerințele fonetice ale limbei. Acéstā ortografiā, sancționată de vocea poporului și adoptată încetū cu încetulū de toți literații romāni, este cea întrebuiñată astāđi, cu puține modificări, în tóte cărțile și ñiarele nóstre; și preste ímputarea, ce ni se făcea mai nainte, că cāți scriitori, atātea ortografii, ne-a trecutū în modulū celū mai frumosū Academia romānā, dāndu-ne o ortografiā priimitā de toți, și cu acésta unū puternicū vehiculū alū culturei nóstre. Eatā celū d'ántāiū mare rezultatū, prin care Academia binemeritā de întregū poporulū nostru! Onóre dar Academiei romāne, carea a sciutū întrunī pre toți Romāniī în unitatea ortografieī, și prin acésta în unitatea limbei, ear prin unitatea limbei în unitatea culturei! Și onóre poporului nostru, că posedē în fruntea sea o astfelū de luminată și puternicā instituțiune!

Cu ortografia stā în legăturā imediatā *Gramatica*; și statoritā odatā, deși numai în modū provisoriiū, ortografia, Academia mersese unū pasū mai departe, și publicase încā la 1867 din fundațiunea Zappa unū premiū de 300 galbinī pentru o gramaticā completā a limbei romāne, carea se cuprindā etimologia, derivațiunea, fonetica și cu unū cuvēntū materia și forma limbei. Și aici repórtā ívingerea Timoteiū Cipariū, și anume la 1868 cu partea etimologicā, ear la 1876 cu partea sintacticā a gramaticei sale, ambele premiate de Academia.

Ímplinite astfelū douē din dorințele mecenatului Evangeliiu Zappa, mai remānea a se ímplinī și a treia, — dupā cuvēntulū lui testamentarū, — „Alcātuirea de unū dicționarū câtū de deseversitū“. Pentru lucrarea acésta Societatea academicā totū la 1867 votā unū programū pentru stringerea materia-lului necesarū la lucrarea dicționarului romānū, și continuāndū

la 1868 și 1869 aceste lucrări pregătitoare, împărți sarcina între mai mulți membri ai sei, încredințându-și căruia lucrarea unei seii a mai multor litere. Dar ivindu-se în curând inconvenientul unei procederi atât de mecanice, pe lângă carea se perdea unitatea esternă și internă a operei, lucrarea, precum amă atinsă mai sus, încetul cu încetul remase asupra membrilor Lauriană și Massimă, cari cu stăruință neobosită lucrară Dicționarul și Glossariul.

În curând însă se convinse Academia, că pe calea apucată amă ajunge cu timpul a avé *două limbi*: una a poporului și alta a literaților, aprópe neînțeleasă de popor, — ună pericolă acesta, ce amenința întregă progresul poporului nostru. Astfel după îndelungate și animate discuțiuni, Academia nu merse mai departe pe calea acésta, ci începă a se împrietini éráși mai multă cu limba cea vechiă, așa dícându istorică și propriă poporului, ce ne este păstrată în cărțile bisericesci și în cronicile cele vechi; și spre a scóte din întunecău barem o parte a acestorú prețioase comori, tipări Codicele Voronețiană, Psaltirea Scheiană, Psaltirea lui Coresi, Pravila dela Govora, Catechismul calvinesc și Psaltirea în versuri a Mitropolitului Dositeiú ¹⁾.

Pe când se petreceau acestea în sinul Academiei, pe atunci Regele *Carolă*, președintele onorară și protectorul Academiei, veni prin memorabilul seú cuvântă dela deschiderea sesiunei pe 1884, a pronuncia vorba decisivă pentru ideea *unităței limbéi*, — idee, ce întimpină consimțământul unanimă ală tuturoră Românilor. „Ce sarcină mai dulce, — dicesa nobilulă Rege, — póte avé Academia, decâtă a lua sub paza sea acéstă limbă vechiă, pe care poporulă o înțelege și iubesc? Menținemă dar aceste frumoșe espresioni întrebuițate de străbuni, și nu ne tememă de cuvinte, cari aă căpétatú de veacuri împămémentenire“ ! Ear realizarea acestei idei o și vedemă

¹⁾ Încă la 1864 B. P. Hajdeu tipărise interesanta sa scriere: Luca Stroici, cu primulă „Părintele nostru, ce ești în ceriú“ tipărită cu litere latine, la anulă 1593.

în „Etymologicum magnum Romaniae, dicționarul limbii istorice și poporane a Românilor“, pentru care generosul rege luă asupra-și nu numai protecțiunea, ci chiar și portarea speselor necesare, oferindu pe fie-care an până la terminarea lui câte 6000 lei. Lucrarea acésta mare căroră mâni se putea încredința mai bine, decâtă celoră măiestre ale eruditului *B. P. Hașden*! Și în adevăr, judecândă după începuturile, ce le vedem, acestă Etimologică are se devină o operă monumentală, carea se pótă concure cu amplele lucrări de asemenea natură ale națiunilor celoră mai culte. Căci câtă de măreț este planulă ei, se pôte cunósce d. e. de acolo, că cu două mari tomuri încheiate și trei făscióre din ală treilea tom, publicate până acum, nu este eshauriată încă nici pe departe litera *A.* fiă dar, ca atâtă generosul protector, câtă și neobositulă autoră cu conlucrătorii sei se vedă încoronată opera loră cu rezultatulă dorit, și întregă poporulă nostru să se pótă bucura și mândri câtă mai curëndă de acésta mare lucrare adevărată națională!

Totă în sensulă testamentulă lui *E. Zappa*, a procesă societatea academică și respective Academia și la traducerea autoriloră clasică antică în limba română, publicândă mai atâtă scrierile lui *Corneliu Tacit*, traduse de *G. I. Munteanu*, apoi *Salustiu: Catilina* și *Iugurtha*, traduse de *D. J. Dobrescu*, operele lui *Iuliu Cesar*, de *Copăcineanu* și *Caian*, *orațiile filipice ale lui M. T. Cicerone*, traduse de *D. Aug. Laurian*; Istoria romană de *Dio Cassiu*, tradusă de *A. Demetrescu*; Istoria romană de *Titu Liviu*, tradusă de *N. Barbu*, *Istoriile lui Herodot*, traduse și adnotate de *D. I. Ghica* ș. a.

Pe cândă însă Academia, conformă programei sale, lucra cu atâtă stăruință pentru limbă, nu mai puțină se ocupa și de *Istoria poporului român*, de sciința, ce străbunii nostri cu dreptă cuvântă o au numită *magistra vitae*. Prestațiunile ei și pe terenulă acesta sântă de mare însemnătate. După-ce la 1869 *Papiu Ilarian* zugrăvise cu vii coloră chipulă părintelă istoriografiei române *Georgiu Șincai*, *Analele Aca-*

demiei aŭ publicatŭ o lungă serie de prețioŭse memorii istorice, archeologice, numismatice, cari aŭ făcutŭ multă lumină asupra istoriei nŭstre naționale.

Prima publicațiune istorică mai mare sŭntŭ însă *Operele Principelui Dimitrie Cantemir*, până acum 7 volume, adunate de prin marile biblioteci ale Rusiei, cari s'aŭ deschisŭ cu multă liberalitate colectorilor ū scrutătorilor români.

Operele lui Cantemirŭ aŭ urmatŭ operele complete ale marelui chronicarŭ moldovanŭ din secolŭ XVII. *Mironŭ Costinŭ*. Edițiunea s'a făcutŭ de distinsulŭ membru alŭ Academiei *V. A. Urechiă* sub auspiciile Academiei, cu ajutorulŭ ministrului regiu românŭ de culte ū instrucțiune publică, ū cuprinde în două mari volume tŭte scrierile cunoscute ale patrioticulŭ chronicarŭ martirŭ.

Asemenea a publicatŭ Academia Istoria Românilorŭ sub Mihaiŭ Vodă Viteazulŭ, de Nicolaŭ *Bălcescu*, scriere distinsă prin frumsețea stilului ū prin ferbintea iubire de patriă ū neamŭ a tinerului autorŭ, atâtŭ de timpuriŭ trecutŭ din viață.

Cea mai însemnată lucrare însă a Academiei pe terenulŭ istoricŭ este *publicarea de documente, privityre la istoria Românilorŭ*. Aici palmarulŭ se cuvine fiului Bucovinei *Eudoxiu* Baronŭ de *Hurmuzachi*, nobilŭ prin origine ū simțeminte, care cu neobosința albinei într'unŭ restimpŭ de 30 ani a adunatŭ preste 3000 documente relative la istoria Românilorŭ ū a scrisŭ o lungă seriă de studii istorice originale asupra trecutului poporului nostru. După mŭrtea distinsului bărbatŭ generŭsa lui familie a dărunitŭ toți acesti scumpi tesauri guvernului românŭ, care a ū datŭ o parte din ei publicității, ear la urmă a transpusŭ întrégă lucrarea Academiei. Astăđi acéstă lucrare, augmentată cu documentele adunate de însași Academia de prin arhivele Italiei, Franciei, Poloniei, Austro-Ungariei etc. până la numărulŭ de 10,000 documente, ū edată sub titlulŭ de *documente ū fragmente*, se representă prin 17 mari volume cu documente de pe 800 ani, adecă din secolulŭ 12. până la secolulŭ 19. ū precum

Etimologicul se edă prin munificența regelui Carol, astfel fondurile necesare pentru aceste publicațiuni istorice le dă deja de 14 ani guvernul român.

Acastă colecțiune, demnă emulă a Etimologicului, este de cea mai mare însemnătate pentru istoriografia noastră. Căci numai pe basa atâtor documente se va putea scrie de mână chimate istoria adevărată, critică a poporului nostru; ear deodată cu apărerea aceleia voru amuți istoriografii, cari scriu istoria noastră cu tendințe preconcepute, adeseori condamnabile, uneori chiar ridicole, precum vedem și astăzi, când ni se dispută până și cele mai elementare adevăruri: latinitatea originii noastre, continuitatea poporului nostru în Dacia ș. a. Să urăm dar și acestei mărețe opere, carea a rădicat prestigiuul Academiei române chiar și înaintea străinilor, fericită continuare și deplinire!

Două secțiuni ale Academiei: cea literară filologică și cea istorică-arheologică acum erau înființate și lucrau cu succes; lipsia încă *secțiunea științelor naturale și matematice*. Căci deși prin statutul delă 1867 se înființase și secțiunea acăsta, totuși din lipsa numărului recerut de membri ea încă nu se potuse validita, și până la 1872 Analele Academiei numai o singură lucrare din acastă secțiune potuseră înregistra, și anume despre încercările făcute pentru desvoltarea științelor naturale în România, de Dr. A. Fétu.

Înmulțindu-se însă succesiv și membrii acestei secțiuni, la 1879, când societatea academică se proclamă Academiă, ea a fost pusă pe aceeași tréptă cu celelalte două sorori ale sale. Ba când din incidentul acela înălțător de inimă statul român creă pentru scopuri științifice două premii de câte 5000 lei, unul din aceste premii, numit întru amintirea marelui dascal *premiul Lazaru*, a fost dat la dispozițiunea acestei secțiuni.

De atunci și secțiunea acăsta a luată avânt înbucurător, și Analele Academiei au adus alături cu lucrările celorlalte

secțiunii prețioase lucrări și de pe terenul științelor naturale, și anume: din Geografia și Geologie, Chimie, Zoologie, Botanică, Meteorologie, Igienă, Agricultură s. a. Îndeosebi e de însemnat, că lucrările meteorologice ale acestei secțiuni (Aurelianu, Poni ș. a.) au dat impulsul, a se înființa *Institutul meteorologic* din București cu numeroasele sale ramificațiuni, și a se publica însemnate cercetări meteorologice. Ear în anii din urmă se creă totu în capitala României *Institutul bacteriologic*, carele în scurtu timp și-a câștigat unu renume, ce trece departe preste hotarele țerei.

Făcendu acum o privire sumară asupra lucrărilor Academiei dela 1866 până astăzi, acelea ni se presentă pe scurtu în următoarele:

I. *Publicațiunile*. Acestea sânt:

1. *Analele*, cari cuprind procesele ei verbale, sesiune de sesiune și ședință de ședință, precum și o mulțime de operate literare și științifice, cu totul 46 volume;

2. Gramatica, Dicționarul și Glossariul limbei române, 5 volume;

3. Edițiuni de texte vechi: Codicele Voronețian ș. c. l. amintite mai sus, 6 volume;

4. Etymologicum magnum Romaniae, 2 volume și 3 fasciore;

5. Traduceri de autori clasici antic, 7 volume;

6. Scrierile principelui Dimitrie Cantemir, 7 volume;

7. Scrierile chronicarului Mironu Costin, 2 volume;

8. Istoria Românilor sub Mihaiu Viteazul, 1 volum;

9. Documente și fragmente privitoare la Istoria Românilor 17 volume;

10. Scrierile meteorologice, igienice etc., precum s'a amintit cu puțin mai înainte, cu totul dar 93 volume, cari constituiesc deja o respectabilă bibliotecă.

II. *Misiuni și premii*. Afară de prestațiunile membrilor Academiei amintite mai sus, acesta a arangiat unu considerabilu ciclu de misiuni științifice la Rusia, Turcia, Austro-

Ungaria, Italia, Franca, Suedia ș. a., cu cari au fostu însărcinați Dni Grigoriu G. Tocilescu, Nicolau Densușianu, Georgiu Barițu, Ioanu Bianu ș. a. Operele istorice amintite, și altele, cari pentru scurtimea timpului le trecem astădată, au fostu parte mare fructulu acestor misiuni. Totu asemenea a conferitu Academia în cursu de 25 ani 28 premii în valore de aprupe 140,000 lei; și decă nu a conferitu și mai multe, cauza e, că nu s'au prezentat la temele propuse totdeuna operate demne de premiati din respectivele specialități.

II.

Descriindu astfel în trăsuri generale activitatea Academiei române în cursu de 25 ani, Vă ceru încă pentru puține momente indulgența binevoitoare, spre a pune sub ochii Dvostre *starea actuală a aceleia*.

1. *Averea Academiei* era la 1 Aprile a. c. 2½ milioane lei, ear bugetulu anulu curentu de 122.000 lei.

2. *Biblioteca* ei numeră aprupe 41,000 volume, preste $\frac{3}{4}$ dăruite, $\frac{1}{4}$ procurate cu bani. În biblioteca Academiei vedem contopite întregi biblioteci private de mi de volume, precum d. e. și bibliotecile compatrioților nostri A. Papiu Ilarianu și Nifonu Bălășescu. Scrierile, ce primesce Academia în schimb delu academi și societăți literare, este de circa 2000 pe fiă-care anu. În fine suntu obligate prin lege tote tipografiile din România, a da pe seama Academiei câte 3 esemplare din tote tipăriturile lor, împregiurări, prin cari este asigurată continua creștere a bioliotecii Academiei în proporțiuni mari.

3. *Colecțiunea de manuscripte* cuprinde preste 900 piese.

4. *Colecțiunea de documente* numeră preste 20,000 piese, aprupe tote încă nepublicate.

5. *Colecțiunea de charte, stampe și portrete vechi* cuprinde mai cu seamă charte relative la istoria României, Turciei, Rusiei, Ungariei etc., precum și chipuri de Domni și Dohne, archierei, boieri și alte persoane remarcabile.

6. În fine *colecțiunea numismatică* cuprinde preste 3000 monete vechi și nouă românesci, turcesci, rusesci, bulgăresci, polone și. a.

Ară fi însă foarte defectuoasă acesta espunere, ba amă lipsi, credă, dela o datorință, ce avemă ca membrii ai Aso-ciațiunei, decă într'ună raportă asupra Academiei române nu amă numi și pre fundatorii și binefăcătorii ei, seă vorbindă bisericesce, „pre cetitorii și servitorii și ajutătorii acestui sântă locașă națională“. Aceia sântă :

1. Patriotulă *Evangeliu Zappa*, carele precum s'a amintitū la începutū, a donatū spre scopurile Academiei 5000 galbinī, ear prin testamentū a lăsatū aceleia încă pe fie-care anū câte 1000 galbinī, cu totulū dar 25000 galbinī;

2. Domnitoriulū României *Alesandru Ioanū I. Cuza* 1000 galbinī;

3. *Statulū românū*, carele afară de multe alte ajutóre, materiale și morale, a subvenționatū Academia în cei 25 anī ai esistenței ei cu mai multū de 600,000 lei, și conformū legei dela 29 Martie 1879 o subvenționeză și acum regulatū cu câte 30,000 lei pe fie-care anū;

4. *Generalulū românū Const. Năsturelū Herescu*, carele a testatū Academiei jumătate venitulū anualū dela două moșii donate bisericei S. Vineri din Bucuresci, care jumătate face pe anū 32,000 lei;

5. *A. Odobescu*, membru alū Academiei, a testatū 2000 lei pentru unū premiū istoricū;

6. Dr. *Anastasiū Fētu*, 10,000 lei pentru unū premiū geografic și altulū istorico-naturalū;

7. *Societatea Craiovană* 6300 lei pentru cărți didactice;

8. *Ioanū Fētu*, frate cu Anastasiu Fētu, a lăsatū Aca-demiei întregă averea sea în valóre de 250,000 lei pentru tipărirea și distribuirea grătită de cărți didactice între tine-rimea scolară dela sate;

9. *Trei frați Daniel*, banchieri în Iași, 15,000 lei pentru promovarea istoriografiei române;

10. *Teodor Veisa* 25.000 lei fără destinațiune specială
11. *Dimitrie Hagi Vasile* 20,000 lei pentru promovarea științelor comerciale;
12. *G. San-Marino* 10,000 lei pentru promovarea științelor economice;
13. *Iacob Neuschotz* 20,000 lei pentru premiarea de cărți bune și folositóre;
14. *Alexandru Constantinü Bodescu*, Românü din Basarabia, 2000 ruble pentru promovarea culturii românesçi;
15. Dr. *M. G. Obedenarü*, unulü din cei mai zeloși, mai activi și mai devotați membri ai Academiei, testä aceleia întrögä averea sea în valöre de $\frac{1}{2}$ milionü lei, până chiarü și numerösele sale manuscrite*).
16. *Teodorü Masinca* testä Academiei casa sea din Craiova în valöre de 8000 lei;

17. Acestorü generoși donatorü se aläturä în fine nobila princesä *Alina Stirbeiu*, carea donä Academiei 200,000 lei pentru premiarea de scrieri istorice, — don în adevөрü princiarü, care însä cresce și mai multü în valöre prin nobilele simțeminte, cari äu datü nascere acestei märete fapte. „Amü cređutü adecä“ — řice nobila princesä în actulü seü de donațiune dela 22 Februäriü 1889, — „că e bine sä daü acestei donațiunii o destinațiune mai alesü istorică, fiindcă cunoscința esactä și amenuntä a istoriei națiionale este fundamentulü adevөрatului patriotismü, care pricepëndü binele și progresulü sevërșitü, relele și nevoile suferite, arétä cetățeanului calea, ce trebuie sä urmeze cu încredere și cu siguranță“.

În fine datorința mea de raportorü cere a amintí, că din dărnicia statului românü Academia, căreia chiar prin decretulü Locotenentei domnesci se pusese la dispozițiune sala ședințelorü senatului, posede astăđi caminulü seü propriu, și

*) Unulü a apărutü acum de curëndü sub titlulü: *Texte macedo-române etc.*, publicate de prof. I. Bianü. Bucuresçi 1891.

anume în strada principală, Calea Victoriei, în Bucuresci, fiindu deja gata o aripă din palatul său proiectată, unde în şiruri lungi de camere corăspunzătoare sîntu adăpostite preţioşele ei colecţiuni, precum şi sala şedinţelor cu apartamentele laterale necesare.

La 1/13 Aprile a. c. Academia română, precum se scie, a serbatu în Bucuresci iubileulu de 25 ani ai vieţii sale, şi participarea membrilor ei din România şi din afară, precum şi numeroşele adrese, telegrame, omagii şi daruri preţioşee, cu cari ea a fostu onorată în zilele acelea, dovedescu interesulu celu viu, ce-lu are întregu poporul românescu pentru acestu celu mai măreţu alu seu aşedământu culturalu.

Diarele năstre fără deosebire au adusu raporte călduroşee asupra strălucitelor festivităţi, ce au avutu locu atunci în capitala României, în fruntea cărora s'a pusu însaşi înalta păreche regală, împreună cu prinţulu clironomu; dar mai viuă, decâtu se pôte esprime prin raporte scrise, a remasă, credu, memoria acelor zile în inimile tuturor participanţilor.

Acum dar acéstă instituţiune măreţă este fundată şi are deja unu trecutü onorificu de 25 ani. Întemeiată pe base tari şi sănătoşee, după cuvëntulu înţeleptulu din vechime: pe 7 stêlpi, protegiată de unu rege înţeleptu şi o nobilă regină poetă, întimpinată şi portată de iubirea unui poporu întregu, spriginită cu căldură de atâţi bărbaţi bravi, femeii nobile, cari nu încetază a depune pe altarulu ei jertfele ostenelelor lor, întrunindü în sinulu seu preste 100 bărbaţi ai sciinţei până şi din cele mai îndepărtate colţuri ale româniei, şi ständü în legătură spirituală apröpe cu tôte corporaţiunile de asemenea natură ale lumei civilisate, Academia română a întratü cu încredere în pătrarulu alu doilea alu vieţii sale. Ear datorinţa năstră a membrilor Asociaţiunei şi a tuturor întrunirilor năstre culturale este, a fi în viu contactu cu dēnsa, a ne interesa de vieţă şi activitatea ei, a lucra într'o direcţiune cu dēnsa şi a-i da cu bucurie concursulu nostru. Căci

adâncă, cu urme nesterse trebuie să se întipărescă în inima fie-cărui Român, când în sala ședințelor vede întruniți pre membrii ei actuali consultându și lucrându în nobilă concordie la problema cea sântă a luminării poporului lor, ear deasupra lor, în lungi șiruri, vede chipurile membrilor ei decedați, asemenea unor genii protectori, planându asupra urmașilor lor. Da, acolo sânt și iubiții noștri: Laurian și Munteanu, Mocioni și Hodoș, Vasiciu și Cipariu și ceilalți ai lor venerabili colegi, dicându-ne cu serioșitatea celor ce au triumfat de neajunsele vieții pământesci: Următori fiți noue, fraților, în calea luminării, și prin luminare a fericirii poporului nostru!

Zacharia Boiu.

PROBLEMA ȘCÓLELORŪ DE FETE DE A DA ACESTORA O PREGĂTIRE PENTRU CHIĂMAREA CE LE AȘTEPTĂ ÎN VIETĂ *).

(Urmare și fine).

Tóte aceste nu ară ajuta însă multă cultivării femeii, dacă nu s'ară purta deosebită grijă, ca studiul istoriei se ne presinte nu întru atâta tipuri de bărbați, câtă *după posibilitate tipuri de femei din trecut*, cari ca totu atâtea modele de *mame și soții adevărate, de economie bune* să strălucescă pururea înaintea ochilor sufletesci a unei fete.

Urmându acestui principiu ai făcutu, ca fetițele din primii ani ai studiului să aibă interesu față de cele ce le învață, le-ai pus în poziția de a-și construi unu idealu de drepturi și datorințe, le-ai dat neșce maxime de viață, nesce principii practice, cari la celu dintăiu pasu în viață să arată folositoare unu planu de învățământu, care ară căuta să se apropie numai de aceste cerințe ară avea o altă față, decum sunt planurile de învățământu actuale, cari în privința alegerii și grupării materialului istoricu întru nimic nu să deosebesc

*) A se vedé Nr. 9 din a. c.

de a școlilor de băeți. Prin acesta nu să altereză nice decum caracterul educativ a școlilor de fete, ci din contra să ajută în mod nespūs de mult.

Șciințele naturale, cari cuprind cunoscințele sistemate despre natură, cu obiectele, legile și procesele ei, încă trebuie să fie alese din punctul de vedere al naturii femeiești. Animalele acele, cari pentru seculul femeescă au mai mult interesă au să fie puse în primul plan și în jurul acestora are să se grupeze și studiul celorlalte. Mineralele, și plantele acele, cu cari vină mai adese în atingere au să fiă luate cu deosebire în considerare. În specială plantele acele, de cari are să se folosescă în bucătăria trebuie studiate atât din punctul de vedere fiziologic, cât și anatomic, atât pentru folosul, cât și stricăciunea lor.

Cunoscințele *fisice* și *chemice* nu este consultă a le estinde peste tot terenu acestor științe, ci a le mărgini la cele, ce mai desă ocură în viață și cu deosebire în sfera de activitate a femeii. Aerul, apa, căldura, lumina, atât după însușirile lor chemice, cât și fisice au să formeze un obiect de studiu amenunțit în șola de fete. Nu întru atăta *chemia anorganică*, cât mai mult *chemia organică*, cu nenumeratele sale povețe igienice este de a se lua în planul de învățământ, ear *chemia anorganică* numai întru atăta, întru cât ea este indispensabilă pentru preceperea cunoșcințelor din *chemia organică*. *Higiiena și economia de casă* este forțe necesară a le aduce în legătură cu *fisica* și *chemia* și a nu le tracta întru atăta ca științe în sistem, ci cu referință la viață și după posibilitate mai mult în mod practic decât teoretic.

Chiar și în *aritmetică* tóte problemele date spre rezolvire să fiă șose din cercul, în care are să se învêrtă femeia. *Geometria* și mai cu samă partea acesteia, știința despre forme are să caute a folosí formele, ce ocură la obiectele din lucrul de mână și întru cât nu ară afla de ajuns, la obiectele din casă, din șolă sau afară de șolă, dar cari 'i sânt

și-i voru fi continuu înaintea ochiloru. Prinacesta cunoscințele câștigate ți voru fi pururea vii în conștiință și nu voru dispărea cu momentul, când a trecutū preste pragulū școlēi afară. De asemenea geografia să nu li se presinte ca știință de sine, ci ca o știință auxiliară, menită a servi ca basă istoriei și științelorū naturale.

Venindū a vorbi acum despre limbī, avemū să amintimū că în limba maternă să fimū cu deosebită privire la conținutulū pieselorū de cetitū atâtū ca prosă, câtū și ca poesiă, ca acele să cuprindă modele de adeverate femeī. Chiar și la compunerea cărțilorū de cetitū arū trebui că autorii să fiă cu deosebită considerare la acestū punctū de vedere pedagogicū. Întru câtū însă referințele actuale nu permitū edarea unorū astfelū de cărți, să potū folosi cele, ce le avemū, alegēndū materialulū după aceste considerațiuni. Învēțarea de limbī streine, cari din partea multora să socotesce, ca cea mai evidenta dovadă despre cultura unei femeī, încă trebuie acomodată după trebuințele vieții și nu purcesă din îndemnulū de a satisface numai modei.

Cultivarea muziceī atâtū a celeī vocale, câtū și instrumentale încă să ține de cultura unei femeī, pentru-că familia are să fiă adăpostulū, refugiulū tuturorū membrilorū ei, unde spiritulū obositū de muncă din lumea din afară să recrează, își împrospețeză puterile pentru a putea începe o nouă muncă. Și ce pôte ore fi mai acomodatū spre a înălța spiritulū omenescū în regiuni mai înalte, alū ridica din acēstă „vale a plângerilorū“ în o lume ideală, decum sântū sunetele unei melodii plăcute? Farmeculū muziceī este atâtū de puternicū, încātū elū contribue în măsură însemnată, chiar și la nobilitarea inimei și este fôrte adecuatū natureī sentimentale a femeīi. De o importanță netăgăduită este și pictura, care numai puținū e aptă de a face pe omū să-și uite de grijile lumeī pentru momentū. Școlā de fete are să contribue și la o cultivare în acēstă direcțiune. Ea nu e chiămată să facă artiste din elevele sale, dar e îndatorată să le desvólte gustulū es-

tetică pentru a pute percepe frumosul în natură și în artă, pentruca gustându-l să caute ală validita pretutindenî în casa și în familia sa.

Șcôla mai e datore a grijî cu deosebire de a deda elevele la o *curețănîă esemplară*, atătû cu privire la lucrările lorî scripturistice, recuisitele de șcôlă, câtû și cu privire la însuși edificiulî șcôlei, căci numai astfelû fiind dedate vorû scî să facă din casele lorî totû atâtea oglinđî strălucitore.

Acestea și alte trebuințe din viața casnică prea ușorî potû să aibă încăpere pe lângă instrucțiunea teoretică. Este forțe ușorî de a resolvî atari probleme practice, acolo unde șcôla e împreunată și cu internatû presupunândû că acesta în organisarea sa corêspunde pe deplinû înaltei sale chiamări.

Dr. *Petru Șpanû*.

PARTEA OFICIALĂ.

Nr. 433/1891.

Procesû verbalû

alû comitetulû Asociațiunîi transilvane pentru literatura română și cultura poporului românû, luatû în ședința dela 12 Octomvre n. 1891.

Președinte: G. Barițîu. Membrii prezenți: Dr. Il. Pușcariû vice-președinte, Ioanû Hannia, Ioanû Papiû, Ioanû Crețu, I. G. Popû, Gherasimû Candrea, N. Toganû bibliotecarû.

Secretarû: Dr. I. Crișianû.

Nr. 184. Se presentă procesele verbale ale adunării generale a XXX-a a Asociațiunîi, țînută la 4/16 și 5/17 Augustû a. c. în Hațegû. (Ex. 343/1891).

— Spre sciință, avêndû a revenî asupra concluserû speciale.

Nr. 185. Cu provocare la cele de sub punctulî precedentû, comitetulû revine asupra concluserû speciale ale adunării generale din Hațegû:

În conformitate cu conclusulû adunării generale din ședința I. Nr. prot. 1. e a se publica în „Transilvania“ cuvêntulî, prin

care presidentul Asociațiunii, dl. G. Barițu, a deschis ședințele adunării generale din anul acesta.

— Spre știință cu aceea, că s'a întreprinsu deja pașii de lipsă pentru esecutarea acestui concludu.

Xr. 186 În conformitate cu concludul adunării generale din ședința I. Nr. prot. 10 e a se publica în „Transilvania“ disertațiunea intitulată „Academia română“, compusă și cetită în adunarea generală din anul acesta de dl. Zacharia Boiș, asesoru consistorialu și membru alu comitetulu Asociațiunii.

— Spre știință, cu aceea, că s'a dispusu deja tipărirea.

Nr. 187. În conformitate cu concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 17 e a se publica în „Transilvania“ disertațiunea intitulată „Monografia Hațegulu“ compusă și cetită în adunarea din Hațegu de dnul Pavelu Oltenu, invetatoru în Hațegu.

— Spre știință cu aceea, că se voru face pașii de lipsă pentru publicare, îndată ce autorul, care a fostu solicitatu, va fi prezentatu lucrarea sa.

Nr. 188. Prin conclusele adunării generale din ședința II. Nr. prot. 19 și 20 lit. o) s'a declarat membri ai Asociațiunii, pe lângă restricțiunea, ca numai cei cari au plătitu taxele prescrise să primescă diploma de membru, următorii, și anume:

a) *Membri fondatori*: Vasile Zehanū, avocatū în D. St. Mărtinū; Dr. Aureliū Maniū, not. pub. în Oravița; „Sylvania“ institutū de creditū și econ. în Șimleū; Gabrielū Manū, adv. în Bistrița.

b) *Membri pe viață*: Dr. Remusu Roșca, secret. consistorialū în Sibiiū; Ioanū Clóje, econ. în Boița; Ioanū Bozoșanū, preotū în Moșna; Iosifū Lupu, preotū în Stena; Andreiū Bârșeanū, profesorū în Brașovū; Dr. Octavianū Russu, avocatū în Sibiiū; Dr. Dumitru Ciută, avocatū în Bistrița; Dr. Gabriel Tripon, adv. în Bistrița; Michailū Popū, propr. în S. St. Ivanū; Daniilū R. Cordescu, direct. scol.; Ioanū Dima, proprietarū în Lupeni.

c) *Membri ordinari*: George Bobeșū, preotū în Sibiiū; Dr. N. Vecerdea, avocatū în Sibiiū; Istrate Radu, economū în Boița; Simionū Căluțiu, adv. în D.-Szt.-Martinū; Vasile Moldovanū, președ. la sedria orfanală în Boziașū; N. Todoranū, protop. în Cetatea de baltă; Mironū Dascălū, preotū în Cetatea de baltă; Timoteiū Circa, comerc. în D.-Szt.-Martinū; Petru Sămărghițianū, preotū în Cucerdea-rom.; Dumitru Stefū, economū în Boziașū; Gligorū Potorū, economū în Cucerdea română; Vasilie Marcu, economū în Bobohalma; Nicolău

Costea, docente în Boziașu; Vasilie Berbecaru Muntenescu, preot în Boziașu; Emiliu Popu, proprietaru în Bobohalma; Daniilu de Tămașu, protopopu în Dégü; Lazaru Căluțu, proprietaru în Cerghidelu; Alexandru Ioanu Moldovanu, proprietaru în Chirileu; Ioanu Honcu, economu în Cerghidelu; Alexe Verzea, preot în Satulungu; Toma Frateșu, preot în Bacifaleu; Radu M. Odoru, econ. în Turcheșu; Nicolau Băzărea, industriașu în Turcheșu; Stefanu Căcovenu, subjude reg. în Alba-Iulia; Stefanu Argăsală, comerciantu în Turcheșu; Ioanu Broșu, preot în Dîrstea Brașovulu; Ignatie Mircea, studentu din Cața; Ioanu Baciü din Hațegu; Stefanu Șelariu, comerciantu în Hațegu; Ioanu Cornea din Hațegu; Paulu Oltenu, docente în Hațegu; Severu Murășanu, profesorü în Năsăudu; George Bogdanu, preot în Bradu; Vasile Boneu, profesorü în Bradu; Iosifu Popescu, candidatü de avocatü în Reghinu; Ioanu Butnarü, propr. în Petelea; Clemente Raicu, vice-protopopu în Cohalmu; Ioanu Buzea, asesorü opidanu în Cohalmu; Pompiliu Predovicu, preot în Merchiașa; Ioanu Brotea, preot în Mateiașu; Ioanu Lupu, preot în Jibertu; Nicolau D. Mircea, protopopu în Cohalmu; Andreiu Stroia, docente în Cohalmu; I. Boranicu, docente în Cohalmu; I. Suciü, preot în Bogata-Oltena; George Spornicu, preot în Cohalmu; Romulu Simu, docente în Orlatu; Iosifu Orbonașu din Orăștie; Dr. St. Erdely în Orăștie; N. Vlad în Orăștie; Aurelu Boncianu în Orăștie; Toma Haneșu în Orăștie; P. Draghiciu în Orăștie; Aug. Chețianu, preot în Bobohalma; Alex. Mutu, preot în Adămușu; Bas. C. Vlasa, preot în M. Zah; Ioanu Bosdocu, administratoru în Cicutu; Teofilu P. Moldovanu, docente în Cuesdiu; Ioanu Russu, docente în Velcheru; Ioanu Catona, docente în M. Dateșu; Basiliu Moga, docente în Chimitelnicu; Alexandru Macarie, docente în M. Zah; Basiliu Anghelu, preot în M. Dateșu; Ioanu Ignatu, docente în M. Ludoșu; Michailu N. Cicudi, preot în Socolulu de Câmpie; Teofilu Popu, preot în Hădăreu; Ioanu Comanu, docente în Căpușu; Teodoru Harșanu, preot în Chimitelnicu; Valeriu Catona, proprietaru în M. Dateșu; N. Cucuiü, preot în M.-Bogata; Iuliu Deacu, preot în M. Tohatu, G. F. Negruțiu, docente în M. Lechința; Alex. Precupu, preot în Sicușei; Pavelu Oprișa, prof. în Bradu; Florianu Hatoșu, cassaru la instit. „Someșana“ în Dejü; Ioanu R. Cherecheșu, cand. de avocatü în Dejü; Ludovicu Frăncu, propriet. în Buzașu; Ioanu Vajda, proprietaru în Olpretu; Bersanu Ambrosiu, primaru în Hațegu; Romanu Dionisiu, candidatü de adv. în Mediașu; George Crișianu, preot în Mediașu; Pavelu Popescu, preot în Borta; Nicolae Racotia, medicu în Șeica-mare; Ioanu Baciü, propr. în Șarla;

Ioanŭ Munteanŭ, preotŭ în Agherbiciu; Basiliŭ Buşoŭ, preotŭ în Buia; Ioanŭ Jurca, propriet. în Răvăşelŭ; Michailŭ Jurca, proprietarŭ în Şaldorfŭ; Dumitru Deacŭ, preotŭ în Caltvasăr; Dr. Popŭ Laurenţiu, avocatŭ în Abrudŭ; Ioanŭ Babuţiŭ, preotŭ în Buciumşasa; Vasilie Chirtopŭ, proprietarŭ în Câmpeni; Petru Macaveiŭ, proprietarŭ în Bucium; Dr. Enea Draia, cand. de avocatŭ în Abrudŭ-satŭ; Dr. Vasiliŭ Fodorŭ, candidat de avocatŭ în Abrudŭ; Silviŭ Lazarŭ, contabilŭ în Abrudŭ; Teofilŭ Faurŭ, neguţatorŭ în Abrudŭ; Petru Vizăşeanŭ, propr. în Abrudŭ; Nicolae Cirlea, notariŭ publicŭ în Abrudŭ; Sabin Piso, protopopŭ în Agnita; Ioachimŭ Părau, capelanŭ în Agnita; Ioanŭ Cocoşŭ, preotŭ în Zlagna; Răgnéla Ioanŭ, preotŭ în Şors; Romanŭ Nicolae, preotŭ în Bârghişŭ; Răgnélă George, învêt. în Şors; Ienciu Ioanŭ, econ. în Țichindélŭ; Darlogea Moise, notarŭ în Calborŭ; Mandocea Emilŭ, învêt. în Agnita; Constantinescu Daniilŭ, preotŭ în Ighişdorfŭ; Popelea Ioanŭ, econ. în Boholţŭ; Brumbea Moise, econ. în Calborŭ; Comşa Dum., comerc. în Cinculŭ-mare; Cârstea Vasile, econ. în Calborŭ; Păcală Michailŭ, preotŭ în Şulumberg; Vancea Iosifŭ, preotŭ în Blajŭ; Suciŭ Petru, teologŭ absolutŭ în Blajŭ; Ordache Gregoriŭ, propriet. în Blajŭ; Branŭ Zacharia, protopopŭ în Sâncelŭ; Lită Iosifŭ, preotŭ în Iclodŭ; Albinŭ Isidorŭ, propr. în Blajŭ; Ionaşcu Nicolaŭ, profes. în Blajŭ; Gherasimŭ Domide, parochŭ în Rodna veche; Petru Vêrticŭ, parochŭ în Mocodŭ; Constantinŭ Antonŭ, propr. în Năsêudŭ; Pipoş Petru, jude reg. la Tablă în M.-Oşorheiŭ; I. Pantea, preotŭ în Riciŭ; Filipŭ Popŭ, preotŭ în Bandulŭ; Alecs. Popŭ, preotŭ în Alpretŭ; P. Draghiciŭ, protonotariŭ în Orăştiă; Toma Haneş, oficialŭ în Orêştie; Aurelŭ Popovicŭ Barcianŭ, comptabilŭ în Orêştie; N. Nestorŭ, protopopŭ în Orêştie; N. Berebanţŭ, propriet. în Cujirŭ; Petru Hancheşŭ, preotŭ în Glodŭ; Nicolaŭ Demianŭ, preotŭ în Balşa; Simionŭ Filimonŭ, preotŭ în Vormaga; Candin Cristea, notarŭ cerc. în Bozeş; Alexandru Vlad, învêtătorŭ în Banpatacŭ; Iosifŭ Bogdanŭ, învêtătorŭ în Mada; Partenie Crişianŭ, not. cerc. în Branişte; Moise Popescu, proprietarŭ în Almaşulŭ mare; Nicolaŭ Costea, preotŭ în Almaşulŭ micŭ; Sabinŭ Piso sen., protopopŭ în Săcărêmbŭ; Olimpiŭ Oprea, preotŭ în Săcărêmbŭ; Pompiliŭ Piso, propr. în Săcărêmbŭ; Simion Deacŭ, propr. în Săcărêmbŭ; I. Stroja, propr. în Săcărêmbŭ; Elisabeta Lampi, proprietară în Săcărêmbŭ; George Ilianţŭ, vighitorŭ de mine, Maximilian Ambruşŭ vighitor de mine în Săcărêmbŭ; Alexandru Silaşi, protopopŭ în Bistriţă; Cirilŭ Deacŭ, preotŭ în Chiş-Şaio; I. Baciŭ, preotŭ în Şoimuşŭ; Iacobŭ Morariŭ, oficialŭ postalŭ în Bistriţă; Nicolaŭ Bălanŭ, not. cercualŭ în Felsô-

Balázsfalva; Ioanŭ Bârsanŭ, preotŭ în Sebeşulŭ de josŭ; Stef. Poruţŭ, oficialŭ postalŭ în Bistriţŭ; Vasile Popiţanŭ, căpit. în pens, George Curténŭ, teologŭ absolutŭ în Bistriţa; Dr. Severŭ Ganea, medicŭ militarŭ în Bistriţŭ; Linulŭ Georgiţŭ, candidatŭ de avocatŭ în Bistriţŭ; Eliseu Danŭ, învătătorŭ în Borgo-Prund; Simionŭ Monda, protopopŭ în Bistriţŭ; Gabrielŭ Botirlea, învătătorŭ în Chiş-Şaio; Davidŭ Russu, preotŭ în Nagy-Şaio; Vasile Onigaşŭ, preotŭ în Monor; I. Timariŭ, preotŭ în Berladŭ; Ioanŭ Baciulŭ, L. Marionŭ, economŭ în Şoimuşŭ; Pavelŭ Luncanŭ, proprietarŭ în Borgo-Prundŭ; Ilarionŭ Bozga, învătătorŭ în Borgo-Prundŭ; Teodorŭ Vărăşmaşŭ, preotŭ în Borgo-Prundŭ; Dr. Emilŭ Gerasimŭ, candidat de avocatŭ în D.-Szt.-Mărtinŭ; Ioanŭ Moldovanŭ, protopopŭ în Mediaşŭ; Dr. Victorŭ Smigelschi, profesorŭ în Blajŭ; Iosifŭ Flórea, vighetorŭ de mine în Fŭzeşŭ; George Popoviciŭ, preotŭ în Leşnicŭ; Avramŭ Stanca, administr. protopopŭ în Petroşeni; Constantinŭ Davidescu, inginerŭ; Sevastia Davidescu; Dr. Augustinŭ Frăţilŭ, profesorŭ în Tŭr; George Ioanŭ alias Iovianŭ, profesorŭ în Presaca; Solomonŭ Hăliţŭ profesorŭ în Sângeorgiulŭ românŭ; Teodorŭ Popescu, comerciantŭ în Sibiiŭ.

— Spre sciinţŭ cu aceea, că biroulŭ adunării a dispusŭ cele trebuinciose, ér taxele restante se ţinŭ în evidenţŭ.

Nr. 189. Prin concludsulŭ adunării din şedinţa, II. Nr. prot. 20 lit. a) s'a luatŭ în generalŭ spre sciinţŭ raportulŭ generalŭ alŭ comitetulŭ pro 1890.

— Spre sciinţŭ.

Nr. 190. Prin concludsulŭ adunării generale din şedinţa II. Nr. prot. 20 lit. b) s'a luatŭ spre plăcutŭ sciinţŭ împărtăşirea din raportulŭ generalŭ despre şedinţele comitetulŭ din 1890.

— Spre sciinţŭ.

Nr. 191. Prin concludsulŭ adunării generale din şedinţa II. Nr. prot. 20 lit. c) s'a luatŭ spre sciinţŭ împărtăşirea cuprinsŭ în raportulŭ generalŭ despre conferirea stipendiilorŭ precumŭ şi lista stipendiaţilorŭ şi s'a datŭ espreiune satisfăcţiunii, că temerile, ce se ridicaseră odiniorŭ faţŭ de reuşita scolei Asociaţiunii, s'au arătatŭ nefintemeiete, că interesarea, faţŭ de acéstŭ scólŭ crece totŭ mai tare, ceea-ce se cunoşce şi din împregiurarea, că mai mulţi părinţi din regiunile cele mai depărtate locuite de românŭ îşi aducŭ pe ficele lorŭ la institutulŭ acesta, şi că cercetarea scolei devine din ce în ce totŭ mai accesibilŭ claselorŭ mai puţnŭ dotate cu mijloce

materiale, prin mijlocirea stipendiilor, ce se conferă elevelor interniste.

— Spre știință.

Nr. 192. Prin concludul adunării generale din ședința II. prot. 20 lit. d) se i aŭ la cunoscința împărtășirile comitetului relativ la casa din lăsămētul lui Avramŭ Iancu.

— Spre știință.

Nr. 193. Prin concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. e) s'aŭ luatŭ la cunoscința împărtășirile comitetului despre dispozițiunile luate, ca despărțemintele Asociațiunii să fiă reprezentate la adunările generale celŭ puțnŭ prin câte 2 delegați, cu adausulŭ, că pe viitoriŭ delegații despărțemintelorŭ diferite să fiă anunțați încă de timpuriŭ, înainte de adunarea generală, la comitetul centralŭ din Sibiuŭ de cătră direcțiunŭ, pentru ca astfelŭ pe de o parte să pŭtă scŭi comitetulŭ de ce elemente dispune la fiă-care adunare și în modulŭ acesta lucrările să pŭtă deveni câtu mai mănŭse, pe de altă parte pentruca reprezentarea însăși să pŭtă lua o organizare corăspundătoare.

— Spre știință cu aceea, ca despărțemintele să fiă încunoscinate pe calea direcțiunilorŭ respective despre cuprinsulŭ acestui concludŭ alŭ adunării spre urmare întocmai.

Nr. 194. Prin concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. f) se i-aŭ spre știință împărtășirile comitetului referitoare la premiarea diferitelorŭ lucrări, în scopulŭ înavuțirii literaturii române și a stărnirii de interesŭ față de cestiunile de importanță actuală.

— Spre știință.

Nr. 195. Prin concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. g) s'aŭ luatŭ spre știință împărtășirile comitetului despre fapta nobilă a fericitulŭ Ioanŭ Oltėnŭ, fostŭ inginerŭ în Galați (în România), care a testatŭ întrėga sa avere, în suma de 100,000 lei, Asociațiunii pentru scopuri culturale, arėtându-și adunarea profunda recunoscință față de nobilulŭ testatorŭ, și mulțumescce presidentulŭ Asociațiunii, dlui G. Barițiu, pentru viulŭ interesŭ, cu care a lucratŭ, ca suma testată să între fără amēnare la cassa Asociațiunii.

În legătură, făcēndŭ provocare la unŭ concludŭ anteriorŭ, adunarea a hotărītŭ instituirea unei „cărți de aurŭ“, în care să se introducă numele acelorŭ binefăcători, cari aŭ donatŭ s'aŭ vorŭ

dona în viitoriu preste 500 fl. v. a. Asociațiunii, apoi așezarea în sala festivă a scólei Asociațiunii a portretelor făcute în pictură de uleiū ale președinților decedați precumū și ale binefăcătorilor distinși ai Asociațiunii.

— Spre sciință cu aceea, că cassarulū Asociațiunii primesce însărcinarea a procura „cartea de aurū“ reclamată de adunarea generală, spre a se putē satisface primei părți a concludulū adunării; ce privesce partea a II-a a concludulū adunării, anume ces-tiunea portretelorū președinților decedați și ale binefăcătorilorū Asociațiunii, se solicitēză comisiunea exmisă din sínulū comitetulū prin concludulū dto 18 Septembrie 1888. Nr. prot. 133 în acestă afacere, ca să facă comitetulū fără amēnare propunerī relativū la modulū cum să se esecutive concludulū adunării.

Nr. 196. Prin concludulū adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. *h*) s'aū luatū spre sciință cu recunoscință fapta generosă a dlui Dr. Aureliū Maniū not. publ. în Oravița, care s'a oferitū a dona pe séma scólei Asociațiunii câtū timpū va fi în viață pe totū anulū suma de 200 fl.

— Spre sciință, avēndū dlū Dr. A. Maniū a fi încunoscințatū despre cuprinsulū acestui concludū.

Nr. 197. Prin concludulū adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. *i*) se apróbă dispozițiunile luate de comitetū pentru tipărirea documentelorū adunate de dlū cav. I. de Puscariū.

— Spre sciință.

Nr. 198. Prin concludulū adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. *k*) se iaū spre sciință înpărtășirile comitetulū despre școla Asociațiunii și despre pașii întreprinși, ca acestă scólă să dobēndēscă dreptulū de publicitate.

— Spre sciință cu aceea, că în conformitate cu concludulū comitetulū dto 5 Septembrie a. c. Nr. prot. 126 s'aū făcutū din nou pașii de lipsă pentru căștigarea dreptulū de publicitate pentru scóla Asociațiunii.

Nr. 199. Prin concludulū adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. *l*) se ia spre sciință starea mulțumitóre a rațiociniilorū anuale ale scólei Asociațiunii și dotarea corēspundētóre a corpulū didacticū și se apróbă dispozițiunile luate de comitetū.

— Spre sciință.

Nr. 200 Prin concludulū adunării din ședința II. Nr. prot. 20 lit. *m*) se exprimă mulțumită institutulū de creditū și economii

„Albina“ din Sibiiu pentru ajutóarele anuale, ce le votézá scólei Asociațiunii, și dlui Part. Cosma, directorulú Albinei, pentru colectele întreprinse în favorulú scólei, fiindú prestările acestea unú concursú prețiosú întru ajungerea scopurilorú Asociațiunii.

— Spre sciință. Institutulú de creditú și economii „Albina“ și directorulú acelaia, dlú Partenie Cosma, să fiă încunoscianțăi despre cuprinsulú arétatului concludú alú adunării generale.

Nr. 201. Prin concludsulú din ședința II. Nr. prot. 20 lit. p) adunarea generală și-a esprimatú condolența față cu membrii decedați ai Asociațiunii; față de decedatulú membru alú comitetului, Elie Macellariú, adunarea și-a esprimatú condolența și recunoscianța pentru meritele și prestațiunile lui valoróse.

— Spre sciință.

Nr. 202. În conformitate cu concludsulú adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. q) conspectulú membrilorú va fi a se tipări și a se trimite spre rectificare direcțiunilorú din despărțeminte, în acelașú timpú direcțiunile despărțemintelorú vorú fi învitate a face comitetului cunoscute, înainte de adunarea generală, tóte casurile de mórte între membrii Asociațiunii, ca acesta să póta rectifica lista, ce are a o așterne adunării.

— Spre sciință și conformare; cassarulú Asociațiunii primesce însărcinarea a pregăti și subșterne comitetului, la timpulú seu, conspectulú membrilorú actuali ai Asociațiunii, arangindu-i conformú concludsulú adunării generale din ședința II. Nr. prot. 24 lit. e) după despărțeminte.

Nr. 203. Prin concludsulú adunării generale din ședința a II-a Nr. prot. 20 lit. r) se i-a spre sciință sporirea prin diferite donațiuni a bibliotecei Asociațiunii, și se esprimă mulțumită donatorilorú.

— Spre sciință.

Nr. 204. Prin concludsulú din ședința II. Nr. prot. 20 lit. s) adunarea generală a luatú spre sciință împărțășirile comitetului relative la organulú „Transilvania“, pentru care comitetulú a solvitú suma de 260 fl. „ajutorú extraordinarú pentru redactarea foii în 1890“ și a datú comitetului îndemnisarea cerută pentru suma de 260 fl. spesate deja, nu a încuviințatú însé urcarea remunerațiunii redactorului, după cumú ceruse comitetulú.

— Spre sciință.

Nr. 205. Prin concludsulú adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. t) s'aú luatú spre sciință împărțășirile comitetului

relative la organizarea respective reorganizarea despărțimintelor
Asociațiunii:

— Spre știință.

Nr. 206. Prin concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 20 lit. u) comitetul a primit autorizarea, de a tipări în scopul de a deștepta interesul față de școala Asociațiunii, regulamentul, programa și condițiunile de primire ale numitei școle în câte 500 exemplare și a trimite fie-cărui despărțământ mai multe exemplare spre a se împărți printre popor.

— Spre știință și conformare.

Nr. 207. Prin concludul adunării din ședința II. Nr. prot. 20 lit. v) i-sa dat comitetului absolutorul pentru activitatea sa în anul 1890.

— Spre știință.

Nr. 208. Prin concludul adunării generale din ședința a II-a Nr. prot. 21 s'a transpus comitetului spre competență afacere, cu recomandare, cererea pentru un ajutor a lui G. Viltu studt. de cl. VII reală în Deva.

— Spre știință cu aceea, că cererea din cestiune după-ce va fi instruită pe deplin, ceea-ce s'a și dispus, se va lua în combinațiune, cându se voru distribu stipendiile, pentru care s'a scris concurs.

Nr. 209. Prin concludul adunării generale din ședința II. Nr. prot. 22 s'a primit cu plăcere invitarea făcută de adunarea generală a despărțământului XX (Blaj) de cuprinsul, ca proxima adunare generală a Asociațiunii să se țină în Blaj.

— Spre știință, avându acest conclud al adunării generale a fi adus la cunoștința despărțământului XX (Blaj).

Nr. 210. Prin concludul seu din ședința II. Nr. prot. 23 adunarea generală, mănecându dela reușita neașteptată a expozițiunii arangeate în Hațeg, a autorisat pe comitetul a se pune de timpuriu în conțelegere cu direcțiunile despărțimintelor, unde se ține adunarea generală, și a face preste totu posibilă arangearea de expozițiuni nu numai de industrie de casă, ci și de produse agricole și eventualu de alte producțiuni; în legătură adunarea stărue să se caute un mijloc, pentru ca adunările generale și expozițiunile să fie cercetate în număr câtu mai mare de omeni din popor.

— Spre știință și conformare; executarea se încrede biroului.

Nr. 211. Prin concludul din ședința II. Nr. prot. 24 pt. 1. aflându rațiociniul încheat cu 31 Decembre 1890 în deplină con-

formitate cu cartea principală și cu cărțile auxiliare, precum și cu documentele justificătore, adunarea generală a aprobat și din parteși acelui rațiocini și a dat comitetului și cassarului absolutorul pentru gestiunea în anul 1890.

— Spre știință.

Nr. 212. În conformitate cu concludul adunării generale din ședința a II-a Nr. prot. 24 pt. 2 lit. a) b) c) și d) adunarea generală a decis, în scopul unei bune și mai lesniciose evidențe în viitor următoarele :

a) „Raportul cassarului în obiectul rațiociniului să se subșternă împreună cu raportele despre scontrările efeptuite în decursul anului în fie-care an adunării generale“.

b) „Asemenea să se prezenteze în fie-care an adunării generale rațiociniul școlei de fete“.

c) „La raportul general să se acludă conspectul membrilor arangiați după despărțeminte“ ;

d) „Comitetul se însărcinează să studieze gestiunea ; dacă nu ar fi timpul, ca să se introducă un alt sistem de contabilitate ; dară și până atunci în rațiocini și în budget să se deschidă o rubrică nouă pentru a se face evident restanțele din anii trecuți, fă acelea la „Debit“ cât și la „Credit“.

— Spre știință și conformare. Cassarul Asociațiunii primește însărcinarea a pregăti la timpul se raportul și conspectul cerut al membrilor, ear în ce privește introducerea unui alt sistem de contabilitate a face la timpul se propunerii positive comitetului ; ce privește în fine deschiderea în rațiocini și în budget a unei nouă rubrici spre a se face evidente restanțele atât la venite cât și la eșiri, se încrede cassarului esecutarea.

Scontrarea casei o va dispune președintele, conform următoarelor îndatoriri cuprinse în §. 14 lit. h) din statute.

Cu prezentarea, pe calea comitetului, la adunarea generală a rațiociniilor școlei civile de fete a Asociațiunii se însărcinează direcțiunea numitei școle.

Nr. 213. Prin concludul din ședința a II-a Nr. prot. 24 pt. 3 lit. a) și b) adunarea generală a primit proiectul de budget pro 1892 prezentat de comitet, cu următoarele modificări :

a) „Remunerațiunea bibliotecarului „Asociațiunii“ se prelininează în loc de 60 fl. cu suma de 120 fl. la an“.

b) În considerarea sumei, care se are în proiectul de budget ca prisosind, se prelininează 1000 fl. v. a. în scopul creării de

stipendii pentru elevi și eleve, cari să se perfecționeze ca puteri didactice pentru scôla propriă a Asociațiunii, dintre cari unŭ elevŭ s'aŭ elevă pentru musica instrumentală.

— Spre sciință cu aceea, că în ce privesce preliminarulŭ de 1000 fl. pentru crearea de stipendii se exmite o comisiune în persoanele d-lorŭ Dr. I. Pușcariŭ, I. Papiŭ, N. Toganŭ și Dr. Ioanŭ Crișianŭ, care să facă comitetulŭ propunerii relativŭ la modulŭ de executare alŭ conclusulŭ adunării.

Nr. 214. Prin conclusulŭ adunării generale din ședința II. Nr. prot. 25 s'a alesŭ membru ordinarŭ în comitetulŭ Asociațiunii în loculŭ decedatului E. Macellariŭ domnulŭ protopopŭ alŭ Sibiiului Ioanŭ Papiŭ.

— Spre sciință, cu aceea, că dnulŭ Ioanŭ Papiŭ a fostŭ în-cunosciiințatŭ despre alegerea sa.

Sibiiŭ, d. u. s.

George Barițiŭ m. p.,
președinte.

Dr. Ioanŭ Crișianŭ m. p.,
secretarŭ II.

Verificarea acestui procesŭ verbalŭ se încrede d-lorŭ:
I. Papiŭ, Ioanŭ Crețu, Gherasimŭ Candrea.

S'a cetitŭ și verificatŭ. Sibiiŭ în 14 Octomvrie n. 1891.

Ioanŭ Papiŭ m. p.

Gherasimŭ Candrea m. p.

Ioanŭ Crețu m. p.

Nr. 434/1890.

Procesŭ verbalŭ

alŭ comitetuluiŭ Asociațiuneiŭ transilvane pentru literatura română și cultura poporuluiŭ rom. luatŭ în ședința dela 13 Octomvrie n. 1891.

Președinte: G. Barițiŭ. Membrii prezenți: Dr. Il. Pușcariŭ, vice-preș., I. Hannia, P. Cosma, I. V. Russu, Ioanŭ Papiŭ, I. Crețu, I. G. Popŭ, Gher. Candrea cassarŭ, Nican. Frateșŭ, controlorŭ, Nicolaŭ Toganŭ, bibliotecarŭ.

Secretarŭ: Dr. I. Crișianŭ.

Nr. 215. În conformitate cu conclusulŭ comitetuluiŭ din ședința dela 3 Augustŭ a. c. Nr. prot. 119 dnulŭ G. Candrea, cassarulŭ Asociațiunii, presentă proiectulŭ de budgetŭ pentru scôla civilă de fete cu internatŭ a Asociațiunii pentru anulŭ scolarŭ 1891/2 pre-

gătită de dânsul în colaborare cu dnlul L. Simonescu, membru suplentă ală comitetului.

— Budgetulă scôlei civile de fete cu internată a Asociațiunii pentru anulul scolară 1891/2 se statoresce în textulă, ce se alătură la acestă procesă verbală sub ./.

Nr. 216. Hârtia dlui Ioană Popescu dto 3 Octomvre a. c., prin care cere a i-se primi demisiunea din postulă de primă-secretară ală Asociațiunii și de redactoră ală fôei „Transilvania“, precumă și comemorațiunea oficială a biroului Asociațiunii dto 12 Octomvrie a. c. relativă la notița publicată de redacțiunea organului Asociațiunii „Transilvania“ în Nr. 9 din Septemvrie a. c. la pag. 281 ală aceluși organă (Ex. Nr. 388 și 432 ex. 1891).

— Se transpună unei comisiunii exmise din sfînulă comitetului în persônele dloră Nicanoră Frăteșă, Ioană Papiu și Ioană Crețu cu însărcinarea, de a refera asupra loră în cea mai de aprôpe ședință a comitetului.

Sibiiă d. u. s.

G. Barițiu m. p.
președinte.

Dr. Ioană Crișiană m. p.
secretară II.

Verificarea acestui procesă verbală se încrede dloră: I. Hannia, P. Cosma, I. G. Popă.

S'a cetită și verificată, Sibiiă în 3/15 Octombre 1891.

P. Cosma m. p.

I. Hannia m. p.

I. G. Popă m. p.

CONSEMNAREA

sumeloră colectate în favorulă scôlei civile de fete a „Asociațiunei transilvane“ prin dlă Partenie Cosma.

Iosifă Cârnață, econ. în Mihaltă; D. F., econ. în Alba-Iulia; G. Sandoră, econ. în Cuișdă; Iosifă Merazzi, econ. în Caransebeșă; I. D., econ. în Sibiiă câte 1 fl.; I. Cristea Costeiă, econ. în Ocna 50 cr.; D. Vintilă, econ. în Șeicamare; G. Micu, A. T., economă în Sibiiă; G. Luca luă Mateiă, econ. în Ocna; Ticiu Abs., econ. în Lunca; I. Motreană, economă în Caransebeșă; Avramă Șustereană, econ. în Toraculă-mare; Toda Bure, economă în Toraculă-mică; Paur Fr., Savu Mătocă, economă în Toraculă-mare; Vidu Petrovică, econ. în Toraculă-mică; Teodoră Dejană, econ. în Toraculă-mare; Vasile Velin, econ. în Făskut; Teodoră Moldovană, econ. în Totoiă; P. Silivasană, econ. în Mihaltă, P. Buchus, econ. în Sok câte 1 fl.; I. V., econ. în Mediaș 50 cr.; Iustin Popă,

notarŭ cercualŭ în Fărăgău; Vladŭ Fr., econ. în Reghinŭ câte 1 fl.; Ioanŭ Rusu, econ. în Bothaza 2 fl.; G. Budurleanŭ, econ. în Sz.-Jombor; Simionŭ Muscaniŭ, econ. în Mihálytelke câte 1 fl.; Susana Ciupe, economă în Țichindealŭ; C. S., econ. în Mediaș; Isaia Popa, parochŭ în Ocna; Gavrilă Rusu, econ. în Uilaculŭ de câmpie câte 1 fl.; Maria Crăciunŭ, econ. în Șard; Iacob Adamŭ, parochŭ în Feleagŭ câte 50 cr.; Miron, Meșter, econ. în Baița; Michailă Danŭ, econ. în Șard; Simionŭ Nicoră, econ. în Ujfalău câte 1 fl.; I. A., econ. în Sibiiŭ 3 fl.; Iosifŭ Vida, econ. în Alba-Iulia; Toma Mecriș, econ. în Roșia; L. B., economŭ în Sibiiŭ; Ana Fărcaș, Iosifŭ Igne, economŭ în Glodgileșd; Ionica Crăciunŭ, econ. în Ripa-inf. câte 1 fl.; P. Doburta, econ. în Oláh-Cseszter 2 fl.; P. Ursan, econ. în Cisteiulŭ-românŭ; I. Breazŭ, econ. în Mihalt; Ioanŭ Danciu, econ. în Bretea; Simionŭ Felia, econ. în Abrudsatŭ câte 1 fl.; Vasile Stajila, econ. în Löver; I. Sociu, econ. în Reghinŭ; P. Foraș, econ. în Nemegeye câte 50 cr.; M. H., econ. în Sighișora 1 fl.; „Perșeiŭ“, bancă în Seinŭ 5 fl. 50 cr.; Gavrilă Cioba, econ. în Reghinŭ; Ioanŭ Brateanŭ, economŭ în Idiciŭ; Nicolae Oltênŭ, econ. în Agirbiciŭ câte 1 fl.; Teodorŭ Așleanŭ, economŭ în Mediaș; Nicolae Crăciunênŭ, econ. în Chesler câte 50 cr.; I. Trifŭ, econ. în Agirbiciŭ; Ales. Popŭ, econ. în Fŭscuț; Teodorŭ Iustianŭ, econ. în Uzdi-Szt.-Peter câte 1 fl.; I. M., econ. în Mediașŭ 50 cr.; Tóderŭ Irimie, econ. în Bercheș; Banŭ Luca, econ. în Moeciŭ; Vasile Bretfeleanŭ, econ. în Orosiaia; H. S., econ. în Sâng.-de-câmpie; Tóderŭ Boloș, Vasilică Popa, Monciu Timoteiŭ, economŭ în Farkazó câte 1 fl.; Nicolae Zaița, econ. în Goleț 50 cr.; Petru Moter, econ. în Timiș-Slatina 1 fl.; Simionŭ Bagia, econ. în Petroșnița; Iosifŭ Stefănuțŭ, econ. în Goleț; Marcu Nan, econ. în Timiș-Slatina; Michaiŭ Suru, Vichenție Beleiŭ, economŭ în Goleț; Vasile Balint, econ. în Var; Ioanŭ Radóia, econ. în Buceșnița; Michai Madincea, econ. în Goleț; Nicolae Verchișan, economŭ în Buceșnița câte 50 cr.; Michailă Ludwig luŭ Simionŭ, econ. în Gusu; Gr. Grășam, econ. în P. Kalán; Isac Bașa, econ. în Birtin; Mitru Văleanŭ, econ. în Lunca; Pavelŭ Frățilă, econ. în Presaca; Milianŭ Pârveu, econ. în Ohaba; A. R. econ. în Ocna; Florea Andreș, econ. în Goleț; „Perșeiŭ“ bancă în Seinŭ câte 1 fl., I. Moldovanŭ, econ. în Ocna 50 cr.; I. Sibîșanŭ, econ. în Ocna 1 fl.; I. R., econ. în Sibiiŭ 1 fl. 50 cr., Veronica Anghelŭ, econ. în Ighiu; Iosifŭ Poșa, econ. în Sebeșulŭ inf.; D. Dumbrava, econ. în Ostrov câte 1 fl.; L. Simonŭ, econ. în Sângeorgiu 8 fl.; T. Tornea, econ. în Felfalău 1 fl.; I. M., econ. în Reghinŭ 2 fl. 50 cr.; I. T., econ. în Reghinŭ 2 fl.; Marcu Stefănuțŭ, econ. în Goleț; Ioanŭ Albu, econ. în Geoagiulŭ-de-susŭ câte 50 cr.; Oprea Teodorŭ, econ. în Ligetŭ 1 fl.; A. F., econ. în Aiudŭ; T. Popescu, econ. în Ripa-de-josŭ câte 2 fl.; I. Idvoreanŭ, econ. în Jancahid 50 cr.; Ioanŭ Nascu, preotŭ în Jabenita 1 fl.; Ioanŭ Lințu, agentŭ în Caransebeșŭ 4 fl. 50 cr.; Isaia Popa, parochŭ în Ocna 1 fl. 50 cr.; Dr. A. Todea, adv. în Reghinŭ 4 fl.; Ioanŭ Slăvescu, parochŭ în Mohu; Savu Mitea, econ. în Ocna câte 1 fl.; Isaia Popa, parochŭ în Ocna 2 fl.; I. Raș, I. Popa, economŭ în Ocna; M. Stanésa, I. Avrigeanŭ, economŭ în Sibiiŭ câte 1 fl.; Achimŭ Smaia, econ. în Buceșnița 50 cr.; Longinŭ Văcariŭ, econ. în Valișóra 1 fl.; Lazarŭ Harmatea; economŭ în Petrosnița; I. Balascu, econ. în Dalcs câte 50 cr.; Ilie Spaneș, econ. în Slatina 1 fl.; Eliseiŭ Stioptŭ, comerc. în Jáz; Eman. Agescu, econ. în Slatina; Pavelŭ Mihuța, econ. în Caransebeș; Avramŭ Babeu, econ. în Slatina; I. Sbagăŭ, econ. în Ruenŭ câte 50 cr.